

Nieuwsbrief van André en Dorien Kamphuis met Wycliffe Bijbelvertalers in Tanzania

Nieuwsbrief 26 | September 2016

In deze nieuwsbrief:

- Kinderbijbel in Simbiti-taal op weg naar drukker
- Eerste vertaalteams beginnen aan vertalen van laatste boeken Nieuwe Testament
- Deeluitgaven van de Bijbel gepubliceerd in verschillende talen
- Schrijfwijze van drie talen goedgekeurd
- Fanueli heeft gebed nodig
- Waarom we dankbaar zijn

Kinderbijbels in Simbiti-taal

Ik zag haar opeens zitten. Het hoofd in de armen, gehurkt tegen een muur. Een regelmatige snik en de meelevende blikken van haar vriendjes een meter verderop, waren voldoende om te begrijpen dat ze ergens flink verdrietig over was. Een van de vriendjes wees naar de gekleurde kinderbijbel in haar handen, en maakte mij duidelijk dat het snikkende meisje er zelf ook zo graag een had willen hebben.

Het is een tafereel dat ik telkens weer zie. In welk dorp ik ook kom, ik kan nooit genoeg kinderbijbels in m'n rugzak hebben om een glimlach op het gezicht van ieder kind te toveren.

Voor de meeste kinderen in de dorpen van onze regio is de Bijbel is een boek voor grote mensen. Thuis gebruiken ze vrijwel alleen de eigen stamtaal. Pas op school leren kinderen het Swahili, de officiële taal van Tanzania, dat ze stukje bij beetje onder de knie moeten krijgen. Voor sommige kinderen blijkt dat soms jarenlang een enorme opgave. Lezen is echt niet gemakkelijk, zeker niet als je vrijwel nooit een boek in handen krijgt om rustig mee te oefenen.

De kinderbijbels zijn een geweldig hulpmiddel om deze kinderen vertrouwd te laten worden met het Evangelie. De plaatjes helpen ze om de korte zinnen te lezen en te

begrijpen. Wie een eigen kinderbijbel krijgt, kan eindeloos oefenen. De meeste kinderen lezen niet alleen, maar sámen, zoals bijna alles samen wordt gedaan. En toch wil natuurlijk ieder kind zijn eigen Bijbel. Op dit moment zijn we hard bezig om de kinderbijbels vanuit het Swahili in alle lokale talen te vertalen. De vertaling van de eerste kinderbijbel in de Simbiti taal is al op weg naar de drukker, en in de komende jaren zullen er nog veel meer volgen in andere talen. Het enthousiasme van de kinderen over de kinderbijbels motiveert ons om dit werk erbij te doen!

Nieuws in het kort

- We hebben een paar drukke, maar goede maanden achter de rug. In de 'zomermaanden' vieren wij meestal geen 'zomervakantie'. Wij nemen meestal aan het einde van het jaar een paar weken vrij, en dit jaar gaan we dat samen met onze speciale gasten doen (lees verder voor wie dat zijn).
- LVLC, de **zendingsschool** in Musoma, is weer van start gegaan. De kinderen (en wij!) waren er echt aan toe. We zijn erg gezegend met zo'n goede, positieve leeromgeving voor onze kinderen. Omdat er zoveel verschillende leeftijden zijn, en er nog geen nieuwe leerkracht is gevonden, was de hulp van ouders nodig dit jaar. Dorien geeft daar nu iedere morgen een paar uur les. Eerst rekenen op 2 niveaus terwijl Aron een uurtje in de Engelse kleuterklas meedoet, en daarna leesles en rekenen in het Nederlands met Aron. Na schooltijd krijgen Michaja en Elisa nog wat Nederlandse les thuis.

- We hebben verschillende keren geschreven over **Fanueli**, onze vriend die Evangelist is in de Maasai-stam. Een paar dagen geleden kreeg ik bericht dat hij een ongeluk heeft gehad met zijn motor, toen een hond plotseling de weg overstak. Fanueli is een paar dagen in het ziekenhuis geweest, maar lijkt er toch redelijk goed vanaf te zijn gekomen. Hij vroeg mij om jullie gebed voor volledig herstel (vooral zijn rug is nogal bezeerd). Fanueli is erg dankbaar voor God's bescherming. Hij vertelde ons dat hij vorige week een week lang evangelisatiewerk kon doen in het Maasai-gebied. Overdag bezocht hij mensen voor pastorale hulp en iedere avond leidde hij een evangelisatie-bijeenkomst. Bid dat God zijn werk zegent! Onze huishelp, **mama Terry**, heeft een verdrietige tijd achter de rug. Haar vader, voor wie zij al jaren zorgde, is plotseling overleden. Het was goed om haar te steunen in deze moeilijke tijd, en te zien hoe een hele gemeenschap om de familie heen staat in een tijd van rouw. Bid voor troost voor mama Terry en haar gezin.
- De komende drie maanden staat er weer veel op het **programma**:
  - De laatste week van september gaat André met al het vertaalpersoneel uit Musoma naar Dodoma voor een overleg over bijbelvertaalwerk in Tanzania.
  - Een paar dagen later gaat hij naar Thailand voor een training over bijbelvertaalsoftware, zodat hij in het komende jaar collega's verder kan trainen in het gebruik van deze software.
  - Dorien's ouders zullen bij ons zijn vanaf begin november tot en met de week na kerst. We zien er allemaal erg naar uit!
  - In november moet André een paar weken voor een vertaalcontrole naar Mbeya, in het zuiden van Tanzania. Hij hoopt de eindcontrole te verzorgen voor vijf bijbelboeken in twee talen.

Progressie in vertaalwerk

Het afgelopen jaar is er veel werk verzet op ons vertaalcentrum. Ik weet niet of het komt doordat we meer ervaring hebben, of dat we meer energie krijgen nu het eindpunt in zicht komt, of nog iets anders, maar het ene boek na het andere lijkt af te komen. We zijn God dankbaar voor wat er allemaal al klaar is. Om een indruk te geven van wat er zoal is afgerond sinds onze laatste nieuwsbrief in mei, zetten we een paar hoogtepunten op een rijtje:

- Het **Evangelie van Lukas** was uitverkocht in de Zinza-taal, maar dankzij een herdruk is er nu weer genoeg voorraad.
- Het Simbiti-team is begonnen aan de vertaling van het **24e boek** van het Nieuwe Testament. Dit betekent dat er nog maar 3 (!) boeken over zijn waaraan ze nog niet zijn begonnen. We verwachten dat dit team als eerste klaar zal zijn met het Nieuwe Testament, op de voet gevolgd door drie andere teams.
- We hebben boekjes kunnen laten drukken met de zogenoemde '**T-brieven**' in de **Kabwa-taal** (1-2 Thessalonicenzen, 1-2 Timotheüs en Titus). Deze publicaties kunnen nu worden verspreid in het Kabwa-gebied.
- Drie van onze vertaalteams zijn, naast het vertalen van het Nieuwe Testament, bezig met het vertalen van **kinderbijbel** "Jezus de Messias" in de lokale talen. De Simbiti-vertalers hebben hun werk inmiddels naar de drukker gestuurd.
- Het complete boek **Genesis** is opgenomen als audioboek in de Kabwa-taal en de Zinza-taal, en voor veel mensen te beluisteren met Megavoice players en in de gratis apps die ontwikkeld zijn voor elke taal (zie hier bijv. de [Kabwa app](#)).
- Het Zanaki-team hoopt het boek **Handelingen** uit te geven nu het Lukas-evangelie is uitverkocht. De leesgroepen in de Zanaki-dorpen hebben gevraagd om nieuw leesmateriaal, en dit grote bijbelboek zal hen heel wat weken bezig houden.
- We hopen eind deze maand boekjes uit te geven met de **brieven van Johannes** in de Kwaya- en de Ikizu-taal. Deze zullen gratis verspreid worden tijdens de viering van de verfilming van het Lukas-evangelie in beide talen.
- We hebben recent **twee nieuwe vertalers** in dienst genomen: een voor het Zinza-team (Ipimilo, links op de foto) en een voor het Kabwa-team (Miriro). Daarmee is elk team volledig bezet met minimaal twee vertalers per taal.
- Sinds mei zijn bijna **25 bijbelboeken** in verschillende talen door de eindcontrole gegaan, en klaar om gepubliceerd te worden als onderdeel van het complete Nieuwe Testament.

- Ondertussen zijn **17 bijbelvertalers** dagelijks bezig om nieuwe hoofdstukken te vertalen voor de mensen uit hun eigen taalgroep. Het is moeilijk werk dat vaak veel doorzettingsvermogen vraagt, maar voor mij blijft het een hoogtepunt om te zien hoe vertalers samen met de adviseurs hun best doen.

Ontwikkelingen in de taalgroepen

- Het afgelopen halfjaar is in verschillende taalgroepen een aantal **workshops** gegeven aan dominees en evangelisten over het gebruik van de Bijbel in Swahili en de stamtalen. De taalkundige situaties zijn vaak complex, en meertaligheid is meestal geen uitzondering maar de norm. Er werd enthousiast meegedacht over hoe en waar de Bijbel in de stamtalen gebruikt kan worden en hoe we het beste ons werk kunnen publiceren (als deeltaalgesprekken, complete Nieuwe Testamenten, audioboeken, enz.)
- In verschillende talen komen **leesgroepen** bijna wekelijks bij elkaar om de Bijbel en andere materialen in de stamtalen te lezen. Onlangs bezocht collega Samson twee leesgroepen, en was verrast hoe in een dorp meer dan 60 nieuwe lezers getraind waren door lokale onderwijzers. Het onderstreept de interesse om de stamtaal niet alleen te spreken, maar ook te kunnen lezen. De materialen die we publiceren worden vaak het eerst in deze leesgroepen gebruikt, en vinden via de leesgroepen snel hun weg naar anderen.
- Om het complete Nieuwe Testament te mogen publiceren, moeten vertegenwoordigers van een taalgroep eerst overeenstemming bereiken over hoe de **taal geschreven** moet worden. Dat is vaak een jarenlang proces. Onlangs hebben we dit proces afgerond in drie talen. Alle spellingregels in deze talen zijn nu duidelijk beschreven, en door alle betrokkenen goedgekeurd.

Evangelie in de taal die je raakt

Deze vrouw, Pendo, ziet voor het eerst de verfilming van het Lukas-Evangelie in het Jita, haar moedertaal. Tijdens het kijken riep ze uit: **“De vertaling is perfect! Het laat m’n hele lichaam tintelen!”**

* In de afgelopen week is de film in nog twee talen beschikbaar komen: Ikizu and Kwaya. In totaal hebben nu zeven talen in de regio de film in de eigen taal, vertaald en opgenomen met hulp van mensen uit de dorpen waar deze talen gesproken worden.

* We waren zo bemoedigd om te horen hoe God eerder deze week de viering van de film gebruikt heeft in het Ikizu-gebied. Al die verhalen van mensen die tot

geloof zijn gekomen toen ze het evangelie hoorden op een manier zoals ze het nog nooit gehoord hadden... We kunnen ze allemaal niet opschrijven, maar ze staan in ons hart gegrift.

Nieuws voor achterban

- We zijn dankbaar over voor de **groeïende financiële steun** voor ons werk sinds onze laatste nieuwsbrief in mei. Naast de trouwe maandelijkse steun van onze achterban en thuisgemeente, zijn we in de laatste maanden verschillende keren verrast door een paar royale spontane giften. We zijn verwonderd hoe God heeft voorzien in wat nodig was.
- Onze thuisgemeente in Ede heeft een grote **gift** gegeven om een kleine gemeente in een van de dorpen te helpen bij het bouwen van hun kerk. De actie heet “WIJ een kerk - ZIJ een kerk”. Het is mooi om tussenpersoon te zijn en een gezicht te geven aan hoe christenen wereldwijd met elkaar verbonden zijn. De hoop is dat volgende maand het dak van golfplaten gemonteerd kan worden.
- Eén van onze TFC-leden, Petra Lukasse, heeft een tijdje geleden haar **TFC-werk** op een laag pitje moeten zetten, en heeft onlangs besloten om te stoppen. We zijn

Petra ontzettend dankbaar voor haar liefdevolle inzet en steun voor ons, onze kinderen, en wat ze betekent heeft in de communicatie met onze thuisgemeente en achterban.

Vertaalvoorbeeld: 'Gisteren' in de Kabwa-taal

Wie voor het eerst wat woordjes zou willen leren in de Kabwa-taal, zal niet lang hoeven te wachten tot hij voor het eerst het woord 'gisteren' hoort: 'ejo' (uitspreken als *éédjsjo*). Wat hij dan niet weet is dat 'ejo' inderdaad voor gisteren gebruikt wordt, maar dat de definitie van het woord daarom nog niet gelijk staat aan 'één dag geleden'. Want wat blijkt: het woord voor 'morgen' is óók 'ejo'! Met een en hetzelfde woord kan naar morgen of gisteren verwezen worden. De kernbetekenis van 'ejo' is dus 'één dag vanaf vandaag'. Verwarrend? Niet als je het in context hoort. Als de zin een werkwoord in de toekomstige tijd bevat, dan weet je dat het over morgen gaat. Gebruikt de zin een werkwoord in de verleden tijd, dan gaat het ongetwijfeld over gisteren.

Op dit moment wordt er hard gewerkt aan een Kabwa woordenboek. Het zal alle nog in gebruik zijnde woorden vastleggen voor de komende generaties.

Gulle vrienden

We zijn altijd weer verrast door de vrijgevigheid van vrienden. Niet alleen in Nederland, maar ook hier. Deze foto is van een bezoek dat André en een paar vrienden brachten aan het gezin van collega Malima. We gingen naar huis met een luidruchtige maar lekkere haan en een tas vol fruit.

Een welgemeend "Dank u wel!"

Misschien klinkt het wel als een beleefde standaard afsluiting van iedere nieuwsbrief, maar we menen het echt uit de grond van ons hart: **Dank u wel voor uw trouwe steun!** Wij voelen ons zo bevoorrecht dat we al bijna acht jaar in Tanzania zendingswerk mogen doen. Het vertrouwen dat we krijgen van onze thuisgemeente en achterban is heel belangrijk voor ons, en zonder uw steun die we op allerlei manieren mogen ervaren zouden we dit niet kunnen doen. We hopen dat we ook de komende maanden weer met jullie hulp mogen werken hier in Tanzania.

Hartelijke groet uit Tanzania,

André en Dorien

TFC en giften

Email: thuisfront@bijbelvertaalwerk.nl

Tel. thuisfrontcomité: 0318-638498

Tel. penningmeester: 0318-611243

[Giften](#) zijn welkom op rekeningnummer
NL69RABO0145967905 t.n.v. Wycliffe Comite Kamphuis

Wycliffe Nederland: www.wycliffe.nl

Online geven > Klik [hier](#) om online uw **gift** over te maken of om ook **donateur** te worden.

Contact

Email: kamphuis@bijbelvertaalwerk.nl

Weblog: www.bijbelvertaalwerk.nl

André en Dorien Kamphuis
c/o SIL International
P.O. Box 1235, Musoma
Tanzania, East Africa

Tel. André: +255 746 594 827

Tel. Dorien: +255 684 945 649